

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Proces en planning Natura 2000-beheerplannen en Natuurbeheerplan Zuid-Holland

Geachte Statenleden,

Onlangs zijn enkele nieuwe (ontwerp) Natura 2000-beheerplannen (verder: beheerplannen) ter informatie aan uw Staten gezonden. Deze beheerplannen zijn de eerste in een reeks van beheerplannen die momenteel worden geactualiseerd. De bevoegdheid voor het vaststellen van deze beheerplannen ligt bij Gedeputeerde Staten, waarna uw Staten over dit besluit worden geïnformeerd. Met deze brief wordt u nader geïnformeerd over de totstandkoming en de planning van de beheerplannen. Daarnaast gaat deze brief in op het proces rondom het Natuurbeheerplan Zuid-Holland, dat jaarlijks door Gedeputeerde Staten wordt geactualiseerd. Dit betreft een ander plan dan de beheerplannen. In onderstaand kader wordt kort toegelicht wat het verschil is tussen beide typen plannen.

Natura 2000-beheerplan: een verplicht plan (programma onder de Omgevingswet) dat elke zes jaar door Gedeputeerde Staten wordt vastgesteld per Natura 2000-gebied en waarin wordt beschreven hoe de Natura 2000-doelen zich ontwikkelen en welke maatregelen nodig zijn om de doelen te halen. In het beheerplan wordt een maatregelenpakket voor de komende zes jaar vastgesteld. Daarnaast is in het beheerplan aangegeven welke activiteiten zonder vergunning in het gebied kunnen plaatsvinden.

Natuurbeheerplan Zuid-Holland: het Natuurbeheerplan wordt gebruikt in de uitvoering van enkele subsidie-instrumenten (Subsidieregeling kwaliteitsimpuls natuur en landschap 2013 en Subsidieregeling natuur- en landschapsbeheer Zuid-Holland 2016 van waaruit het natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer wordt gesubsidieerd) en wordt jaarlijks door Gedeputeerde Staten geactualiseerd en vastgesteld. In het Natuurbeheerplan begrenst en beschrijft de provincie de gebieden waar en voor welke natuurbeheertypen de beheerders subsidie kunnen krijgen voor het beheer en de ontwikkeling van natuur, agrarische natuur en landschapselementen.

Natura 2000-beheerplannen

Het opstellen van beheerplannen voor Zuid-Hollandse Natura 2000-gebieden is een verplichting die volgt uit de Omgevingswet. Iedere zes jaar wordt per Natura 2000-gebied een nieuw beheerplan opgesteld, in nauwe samenwerking met alle relevante betrokkenen in het gebied. In dit beheerplan is een aantal vaste onderdelen opgenomen: de doelen waarvoor het gebied is aangewezen, een evaluatie van doelen en maatregelen sinds het vorige Natura 2000-beheerplan, welke maatregelen de komende zes jaar genomen worden om de knelpunten voor het halen van de doelen te

verminderen, waar de provincie (op lange termijn) naar toe werkt ('visie') en welke vormen van gebruik vergunningvrij zijn. De doelen voor de Natura 2000-gebieden zijn door het Rijk vastgesteld in aanwijzingsbesluiten. Gedeputeerde Staten zijn verplicht om maatregelen te nemen om deze doelen te halen. Zij hebben wel de ruimte om in de beheerplannen te bepalen waar (binnen Natura 2000) en met welke maatregelen de doelen gehaald worden.

De beheerplannen worden opgesteld via een zorgvuldig gebiedsproces onder leiding van de provincie. Voor elk beheerplan wordt een project- en adviesgroep samengesteld, waarin gebiedspartijen meepraten en meedenken over te nemen maatregelen. Ook brengen zij via deze groepen belangrijke gebiedskennis in. In de advies- en projectgroep zijn onder andere de betrokken mede-overheden (waterschappen, gemeenten, provincies), terreinbeheerders en -eigenaren, (agrarische) ondernemers de voorgestelde maatregelen en het concept-ontwerpbeheerplan. Vanaf de start van het proces tot aan het ontwerp-beheerplan is de doorlooptijd ongeveer 1,5 jaar.

De Natura 2000-beheerplannen zoals deze nu worden opgesteld, maken gebruik van informatie uit de Natuurdoelanalyses. Zoals opgenomen in het plan van aanpak (PZH-2024-851131927) dat op 9 april 2024 naar uw Staten is gestuurd, zijn de adviezen van de Ecologische Autoriteit in de nieuwe Natura 2000-beheerplannen verwerkt. Indien relevant is ook aanvullende informatie uit monitoring of onderzoek verwerkt in de Natura 2000-beheerplannen. Niet alle (mogelijke) maatregelen uit de Natuurdoelanalyses zijn opgenomen. Daar zijn verschillende redenen voor:

- In de Natuurdoelanalyses worden soms meerdere opties voor maatregelen genoemd, waartussen gekozen moet worden;
- Sommige maatregelen zijn (op dit moment) niet uitvoerbaar of haalbaar;
- In de Natuurdoelanalyses wordt veel verder vooruit gekeken (2050) dan in de beheerplannen; De Natura 2000-beheerplannen bevatten namelijk alleen de maatregelen voor de komende zes jaar;
- Sommige maatregelen moeten bovendien eerst nog verder uitgewerkt of afgestemd worden, bijvoorbeeld in de gebiedsprocessen van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied. Deze maatregelen kunnen in het volgende beheerplan worden opgenomen.

Een Natura 2000-beheerplan wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten en vervolgens gepubliceerd via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Voordat het zover is, wordt eerst een ontwerp gepubliceerd, waarop eenieder gedurende zes weken een zienswijze kan indienen. Deze zienswijzen worden beantwoord in een 'nota van beantwoording' en kunnen leiden tot wijzigingen aan het Natura 2000-beheerplan. De nota van beantwoording wordt samen met het definitieve Natura 2000-beheerplan gepubliceerd. Zowel het ontwerp-Natura 2000-beheerplan als het definitieve plan worden ter kennisname met uw Staten gedeeld.

Planning Natura 2000-beheerplannen

De Natura 2000-beheerplannen worden telkens voor een periode van zes jaar vastgesteld, met de mogelijkheid tot een (eenmalige) ongewijzigde verlenging. Daaraan zijn overigens wel voorwaarden verbonden: ongewijzigde verlenging mag alleen als er geen relevante, nieuwe inzichten zijn. Een deel van de beheerplannen is eerder verlengd vanwege de samenhang met de gebiedsprocessen en het opstellen van de Natuurdoelanalyses. Hierdoor moeten nu in korte tijd voor de meeste gebieden nieuwe beheerplannen worden vastgesteld. In bijlage 1 is de actuele planning opgenomen.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland zijn het bevoegd gezag voor het opstellen en vaststellen van 12 van de in totaal 21 Natura 2000-plannen voor gebieden die deels of geheel in Zuid-Holland liggen. De beheerplannen waarvoor Zuid-Holland mede-bevoegd gezag en niet de voortouwnemer is, omdat het gebied grotendeels in een andere provincie ligt of primair onder de verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat valt als bevoegd gezag, zijn niet in de bijlage opgenomen. Het betreft de gebieden Biesbosch (Noord-Brabant), Kennemerland-Zuid (Noord-Holland), Lingegebied & Diefdijk Zuid (Gelderland), Voordelta, Grevelingen, Haringvliet, Krammer-Volkerak, Hollands Diep en Oude Maas (Rijkswaterstaat). De Natura 2000-beheerplannen voor deze gebieden worden wel met Gedeputeerde Staten afgestemd en ter kennisname met uw Staten gedeeld.

Vanwege de invoering van de Omgevingswet, en onduidelijkheden die aanvankelijk bestonden over veranderingen die daarvan het gevolg zijn, is vertraging ontstaan bij het vaststellen van de nieuwe Natura 2000-beheerplannen. Enkele beheerplannen zijn al verlopen of lopen bijna af. Zolang er geen nieuw beheerplan is vastgesteld, blijft het 'oude' beheerplan geldig. Dat is echter een ongewenste situatie, omdat een beheerplan ook gebruikt wordt voor vergunningverlening en handhaving. Het is daarom belangrijk dat het beheerplan zo actueel mogelijk is. Ook ontbreekt dan borging en onderbouwing van (nieuwe) maatregelen.

Vanwege de vele Natura 2000- beheerplannen die binnenkort ter informatie aan uw Staten gezonden zullen worden, en de complexe inhoud daarvan, bieden wij u graag de mogelijkheid van een technische sessie aan. Eventueel kan deze gecombineerd worden met de al toegezegde technische sessie over het Natuurbeheerplan Zuid-Holland.

Natuurbeheerplan Zuid-Holland

Zoals hiervoor in het tekstkader is beschreven wordt het Natuurbeheerplan Zuid-Holland gebruikt in de uitvoering van enkele subsidie-instrumenten voor natuur. In het Natuurbeheerplan Zuid-Holland wordt geen nieuw beleid vastgesteld maar het is wel een belangrijke schakel in de uitvoering van het natuurbeleid. In het Natuurbeheerplan Zuid-Holland wordt uitgelegd hoe het stelsel van subsidies rondom natuurbeheer en -ontwikkeling werkt. Daarbij is op kaarten aangegeven welke natuurbeheertypen er binnen natuurgebieden aanwezig zijn waarvoor natuurbeheersubsidie kan worden aangevraagd. Per type geldt namelijk een specifieke vergoeding. Ook staat in het Natuurbeheerplan Zuid-Holland op de ambitiekaart aangegeven welke natuurbeheertypen er binnen natuurgebieden gewenst zijn en waarvoor natuurontwikkelingssubsidie kan worden aangevraagd. Daarnaast is op kaarten aangegeven welke gebieden in Zuid-Holland er voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheersubsidie begrensd zijn.

Jaarlijks worden tekstuele wijzigingen doorgevoerd en waar nodig aanpassingen in het kaartmateriaal vastgesteld (ten aanzien van de begrenzing en de natuurbeheertypen). Deze wijzigingen komen voort uit de inbreng van stakeholders via zienswijzen en vanuit landelijke ontwikkelingen rondom de subsidie-instrumenten en eventuele provinciale beleidsontwikkelingen (die doorvertaald moeten worden in het Natuurbeheerplan Zuid-Holland). Op die manier is er jaarlijks een actueel Natuurbeheerplan Zuid-Holland.

Om natuurbeheerders en agrarische collectieven vooraf aan een beheerjaar voldoende tijd te geven om een subsidieaanvraag voor te bereiden, wordt het Natuurbeheerplan Zuid-Holland jaarlijks voor

de zomer definitief vastgesteld. In het proces hier voorafgaand stellen Gedeputeerde Staten een ontwerp-natuurbeheerplan vast waarop belanghebbenden zienswijzen kunnen indienen. De periode van ter inzage legging van het Ontwerp Natuurbeheerplan Zuid-Holland 2026 liep van 24 januari 2025 tot en met maandag 10 maart 2025. De definitieve vaststelling van het Natuurbeheerplan Zuid-Holland 2026 door Gedeputeerde Staten is gepland op 8 juli 2025. Het vaststellen van het Natuurbeheerplan Zuid-Holland is de bevoegdheid van Gedeputeerden Staten. U ontvangt het Natuurbeheerplan Zuid-Holland vervolgens ter kennisname.

In de procedurevergadering van de Statencommissie Landelijk Gebied van 22 januari 2025 is het Ontwerp-Natuurbeheerplan Zuid-Holland 2026 als ingekomen stuk aan bod gekomen. Er is in die vergadering afgesproken dat er een technische sessie georganiseerd zal worden over natuurbeheerplannen. Zoals hiervoor is aangegeven zou deze eventueel gecombineerd kunnen worden met een technische sessie over Natura 2000-beheerplannen.

In de procedurevergadering van de Statencommissie Landelijk Gebied van 22 januari 2025 heeft u ook aangegeven het Ontwerp Natuurbeheerplan Zuid-Holland 2027 in het voorjaar 2026 te willen bespreken. Dit naar aanleiding van ons voornemen om de beleidsbeschrijvingen van het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer in het Natuurbeheerplan Zuid-Holland 2027 te actualiseren. Hierover kunnen wij u meedelen dat we inderdaad voornemens zijn deze teksten te actualiseren, maar dat het Natuurbeheerplan Zuid-Holland 2028 naar alle waarschijnlijkheid grotere wijzigingen op dit vlak zal bevatten. Er zijn op het gebied van het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer verschillende (landelijke) ontwikkelingen voorzien die naar verwachting zullen landen in het Natuurbeheerplan Zuid-Holland 2028.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

1. Planning Vaststelling Natura 2000-beheerplannen d.d. 27-06-2025